

Efter et møde.

Af professor, dr. jur. LOUIS LE MAIRE.

Til trods for et interessant indledningsforedrag og til trods for betydningsfulde diskussionsindlæg, ikke mindst fra de norske og svenske gæster, professorerne *Andenæs* og *Strahl*, blev Dansk Kriminalistforenings sidste årsmøde en nedslående foreteelse.

Når mødets forløb utvivlsomt for adskillige må fremtræde som utilfredsstillende, kan dette efter min mening sættes i forbindelse med den omstændighed, at forhandlingsemnet — af forståelige grunde — var indskrænket til strafudmålingens praktiske problemer, hvilket tilmed akcentueredes af indlederen, der direkte henstillede til diskussionsdeltagerne, at man begrænsede debatten til konkrete tvivlsspørgsmål af praktisk karakter. Igenem indlægene gik imidlertid som den røde tråd en tilsyneladende tendens til fastholden af et traditionelt takstsystem som det for den ordinære strafudmåling bærende princip. Man kom herved ind på en grundbetragtning, der i kraft af sit formaljuridiske, livsfjerne tilsnit måtte synes ganske væsensfremmed for den ånd, der ellers har været den herskende indenfor kriminalistforeningen.

Mange hensad vist i stille undren, men forholdt sig passive på grund af emnets begrænsning. Derfor bør man takke professor *Hurwitz*, fordi han umiddelbart før forhandlingernes afslutning, ene blandt de mange, lod foreningens idealer genopstå og med så megen styrke understregede, hvorledes takstsystemet kun kan være en nødhjælp; aldrig noget i sig selv efterstræbelsesværdigt, men tværtimod noget klart utilfredsstillende. Det var ord i rette tid, omend i yderste øjeblik.

Professor *Strahl* havde i sit indlæg været inde på den tanke, at vi arbejder med et dualistisk straffesystem, idet vi dels har den nuancerede særbehandling, afpasset efter specialpræventionens krav, dels den ordinære strafforfølgning, der nødvendigvis må operere med de traditionelle satser, fordi dommerne simpelt hen ikke i enkelttilfældene vil have mulighed for at afveje de mange hensyn, der må være bestemmende for straffens udmåling. Professor *Andenæs* videreførte denne tanke, idet han i modsætning til *Strahl* også ville have de betingede domme inddraget under det ordinære takstsystem udfra en retfærdigheds- eller lighedsbetragtning.

Uvilkårligt tænkte man på *Strahl*'s egen tiltrædelsesforelæsnings (trykt i festskriftet til *Schlyter*), hvori han netop advarede

imod en for vidtgående hensyntagen til retfærdighedsbetragtninger indenfor strafferetten. Sanktionerne bør udformes på empirisk grundlag, og forestillingen om en strafferetlig retfærdighed fremtræder i virkeligheden kun som en hindring for en sådan udvikling.

Man kan udtrykke den samme tanke på en anden måde. Ligheden er kun en fiktiv, formel retfærdighed; den egentlige, materielle retfærdighed kan — på grund af individernes forskellighed — ikke forankres i ensartetheden, kun i hensigtsmæssigheden. Det er naturligvis rigtigt, at vi indenfor den ordinære strafudmåling i vidt omfang må tage vor tilflugt til den formelle retfærdighed; men dette kan, som Hurwitz også understregede det, kun være en nødudvej. Der er ingensomhelst grund til at antage, at strafudmålingen og dens virkninger skulle være unddraget empiriske iagttagelser og derpå opbyggede følgeslutninger. Som et tilfældigt eksempel kan man henvise til rigsadvokat *Aulie's* oplysning i den norske kriminalistforening (årbog 1947/48 p. 32) om, at tilbagefaldsprocenten for unge lovovertrædere er gunstigere, når førstegangsstraffen er over 6 måneders fængsel, end når den er kortere. Hele spørgsmålet om straffens hensigtsmæssige »dosering« under det kriminelle levnedsløbs fremadskriden må også i høj grad egne sig til erfaringsmæssig efterprøvning. Overalt, hvor vi ad sådanne veje kan få fastere grund under fødderne, vil nye muligheder opstå for en frigørelse fra de mekaniske lighedsgrundsætninger, hvortil vi ellers må tage vor tilflugt. Udviklingen vil aldrig kunne føres helt til bunds — bagatelkriminaliteten kan ikke »bære« den — men kriminalistforeningen bør være det sidste sted, hvor denne målsætning tabes af syne.

De stivnede taksttabeller kan ikke — og herom er flertallet af diskussionens deltagere sikkert i virkeligheden enige — være det, hvorom man indenfor denne forening skal samles; det var derfor betydningsfuldt, at foreningens formand med eftertryk tog afstand fra en sådan tanke. Ligheden er bedre end vilkårligheden, men den er ringere end hensigtsmæssigheden, den egentlige retfærdighed.

Louis le Maire.